Henrik Mitelman och Ossian Grahn

Den estniske presidenten Toomas Hendrik Ilves förklarar skillnaden mellan Estland och Grekland.

Toomas Hendrik Ilves är känd som en ovanligt intellektuell, frispråkig och internationellt orienterad politiker. Sedan år 2006 är han president i Estland. Di fick en exklusiv intervju med honom i presidentpalatset i Tallinn.

Efter säkerhetskontroll – röntgen och pass-visning – möts vi av den unge pr-chefen som visar oss upp genom den pampiga byggna-den. Muskulösa män med öronsnäckor iakttar oss och en livréklädd soldat öppnar dörren. Det råder inget tvivel om vem som är huvud-personen när president Toomas Hendrik Ilves gör entré.

Det är en oklanderligt klädd president som välkomnar oss. Trots en gedigen förkylning visar han ingen brist på energi under den timslånga intervjun. På flytande östkustamerikanska talar han passionerat om nyföretagandet i Estland, möjligheterna i Östersjöregionen och sin besvikelse över de svenska bankledningarnas agerande under krisåren.

”Jag var ganska irriterad på de svenska bankcheferna. Swedbank hade lagt 10 pro-cent av sina investeringar i Baltikum som utgjorde 25 procent av deras totala vinst. Och sedan skyllde de alla sina problem på oss. Det var inte särskilt bra. Och när jag sedan får höra att det gnälldes

om att det är balterna som förstör den svenska ekonomin… Men det tillhör nu det förflutna.”**ÂÂ**

De svenska bankerna har också fått en del kritik…

”Jag har inga problem med att de ville tjäna pengar. Det var mer processen efteråt som gjorde mig irriterad. Det var som om vi personifierade de där oansvariga östeuropé-erna, en negativ stereotyp som jag har bekäm-pat i 20 år. Det är därför jag nämnde de 10 procenten investeringar och 25 procenten vinst – shut up!”**ÂÂ**

”Jag har många vänner i Sverige”

President Toomas Hendrik Ilves föddes i Råcksta, Vällingby, utanför Stockholm, men lämnade landet redan som treåring. Föräld-rarna var estniska flyktingar. Flyttlasset gick vidare till USA.

”Jag har många vänner i Sverige. Carl Bildt är en av mina nära personliga vänner. Anna Lindh var en annan.”

Av självklara skäl präglas Toomas Hendrik Ilves av den sovjetiska ockupationen av hem-landet. Gång på gång kommer han tillbaka till hur det påverkar estländarnas syn på både livet och ekonomin i dag.**ÂÂ**

Sedan den 1 januari har Estland varit en del av EMU. Är det något ni ångrar?

”Nej. Om Grekland fallerar spelar det ingen roll om man är med i euron eller inte. När Lehman Brothers föll trodde många att det kunde isoleras till ett problem där borta. Så blev det inte.”

”För oss spelade euromedlemskapet stor roll även ur ett annat perspektiv. Det fanns intensiva spekulationer om att vi skulle devalvera. När EMU-beslutet fattades avtog allt detta. Det betydde också att investerarnas förtroende sköt i höjden. Dessutom ska man komma ihåg att vi är med i beslutsprocessen till skillnad från andra ansvarsfulla länder som Sverige och Danmark.”**ÂÂ**

Ni lyckades med den interna devalveringen genom sänkta löner och åtstramande finanspolitik. Hur kommer det sig att ni lyckades, medan Grekland knappast gör det?

”För det första hade vi betydande reserver. Vi hade sparat. När recessionen startade hade vi reserver som motsvarade 10 procent av BNP. Det var en krockkudde. För det andra, om man har överlevt deportationer, ockupationer och depressionen 1991 … att skära i offentliga utgifter med 10 procent av BNP är ingen big deal för alla oss som kommer ihåg hur det var.”**ÂÂ**

Spelar historien så stor roll?

”Man måste se detta i sin historiska kon-text. Bundesbank anklagas för att vara väldigt hökaktig eftersom den har erfarenheter från 1920-talets hyperinflation, trots att det inte finns någon i Bundesbank som kommer ihåg den. Men det är där. För oss är minnet av den Sovjetiska ockupationen tydligt. Det finns en säkerhetsaspekt.”**ÂÂ**

”Vi har liberaliserat mycket”

Den tuffa historien har gjort estländarna tålmodiga. Ett exempel på detta är att reger-ingen omvaldes trots att löner sänktes och arbetslösheten ökade dramatiskt efter den omvälvande liberaliseringen av arbetsmark-naden.

Att Estlands BNP närmar sig de rikare grannarnas kanske inte är så konstigt. Men IMF prisar ekonomin och kallar den pulserande?

”Ha, ha, ju mer en person säger något som man gillar, desto mer tycker man om den.”

”Jag tror att vi har tagit de rätta riskerna. Vi har liberaliserat mycket, till exempel arbetsmarknaden. Vi har varit modiga, radikala och innovativa.”

Tillbaka till parallellerna mellan Estland och Grekland. Vad är ditt råd till grekiska politiker?

”Jag är oroad över deras sätt att agera. I Estland betalar man skatt. Vi gör det visserligen enkelt för folk att betala skatter, med en platt skatt och 90 procent av inbetalningarna sköts via internet. Vi nordeuropéer förstår inte hur andra kan ljuga och inte uppfylla sina åtaganden.”

Presidenten reser sig och hämtar sin Mac-book Air. I inboxen hittar han ett mejl med en bild på en t-shirt som visar de statistiska skill-naderna mellan Grekland och Estland, till Estlands fördel.

”BNP-skillnaderna mellan Grekland och Estland är egentligen ganska små, men genomsnittslönen i Estland är 10 procent lägre än minimilönen i Grekland”, säger han.**ÂÂ**

Stort intresse för it-säkerhet

Men allt är inte makroekonomi. Toomas Hendrik Ilves talar mycket om entreprenör-skap, inte minst när han ett stort intresse för it-säkerhet.

Eftersom vi i norra Europa är ledande inom mobil teknologi är det, enligt presidenten, nödvändigt att vi fokuserar mer på säkerhets-aspekten för att stoppa företagsspioneri och stöld av know how.

”Vi är långt före alla andra och vi borde samarbeta mer angående it-säkerhet. Det arbetet kan inte ledas av Nato, men av oss. Med de problem som finns i euroområdet finns det all anledning att fokusera på ökat Östersjösamarbete.”**ÂÂ**

Avslutningsvis, herr President, hur är det att vara president?

”Ha ha, jag vet inte. I motsats till vad?”**ÂÂ**

De flesta av oss har ju inte provat det.

”Well, man måste vara lite av en renässans-människa eftersom man jobbar med utrikes-politik, företag, människor och lagstiftning. Det är inte lätt när ekonomin går dåligt eftersom man inte kan göra något åt det sam-tidigt som man blir föremål för folks frustra-tion. Jag försöker att marknadsföra Estland utomlands. Därför är det viktigt att folk vet vem jag är.”**ÂÂ**

Hur kommer det sig att ni alltid bär fluga?

”Min pappa brukade använda fluga och när han dog började jag använda det, lite grann som ett minne av honom. När jag blev ambas-sadör i USA kom folk ihåg mig med flugan. Alla andra ambassadörer var lätt överviktiga medelålders män. Mig kom de ihåg! Det blev ett bra verktyg. Det finns inget djupt filoso-fiskt i detta.”

FAKTA**ÂÂ**

Toomas Hendrik IlvesÂÂ

Ålder: 57 år.
Bor: President-palatset i Tallinn.

Familj: Gift med Evelin, sonen Luukas Kristjan, 24, döttrarna Juulia, 19, och Kadri Keiu, 8.
Utbildning: Examen från Penn-sylvania och Columbia University, USA.
Karriär: Bland annat ambassadör i USA, Kanada och Mexiko, utrikesminister och EU-parlamentariker. President sedan 2006 (omvald 2011).
Inkomst: Motsvarande 45 600 svenska kronor i månaden.
Aktieinnehav: Inget.
Senaste lästa bok: Stephen Greenblatts ”The Swerve: How the Renaissance be-gan”.
Hobby: ”När skulle jag ha tid med det?”
Dold talang: ”Ingen.”

Original article - page 1 , page 2 .